
Call it Home

CALL IT HOME

Η έκδοση διανέμεται δωρεάν και διατίθεται
ηλεκτρονικά και στον διαδικτυακό τόπο:
www.humanrights360.org

Current publication can be received for
free and downloaded from our site:
www.humanrights360.org

Call it Home

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ • PHOTOGRAPHIC STORIES

ΚΕΙΜΕΝΑ

Ορέστης Σεφέρουλου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ορέστης Σεφέρουλου

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ & ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Επαμεινώνδας Φαρμάκης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Πόπη Πολέμη

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εριφύλη Αράπογλου – ενARTE

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Γ. Κωστόπουλος Α.Ε.

© 2018

για την έκδοση: HumanRights360
για τις φωτογραφίες: Ορέστης Σεφέρουλου

ISBN: 978-618-84074-0-4

HumanRights360
Καρδίτσης 8, 104 40 Αθήνα
Τ. 210 8213342
contact@humanrights360.org
facebook.com/HumanRights360

TEXTS

Orestis Seferoglou

PHOTOGRAPHS

Orestis Seferoglou

TRANSLATION & EDITING OF ENGLISH TEXTS

Epaaminondas Farmakis

GREEK TEXTS EDITING

Popi Polemi

ARTISTIC DESIGN

AND PHOTO EDITING

Erifli Arapoglou – ενARTE

PRINTING

G. Kostopoulos S.A.

© 2018

for the publication: HumanRights360
for the photographs: Orestis Seferoglou

HumanRights360
8, Karditsis Str., GR 104 40 Athens, Greece
Τ. +30 210 8213342
contact@humanrights360.org
facebook.com/HumanRights360

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Επαμεινώνδας Φαρμάκης

Ελένη Τάκου

ΤΟ 2015, Η ΕΛΛΑΔΑ βρέθηκε στο επίκεντρο ενός ακραίου φαινομένου: ένας τεράστιος αριθμός ανθρώπων δημιούργησε έναν ανθρωπιστικό «διάδρομο διαφυγής» μέσω της ελληνικής επικράτειας προς τις χώρες της βόρειας Ευρώπης – έγινε γνωστός ως «βαλκανική οδός». Η σημαντική πολιτική και επικοινωνιακή κάλυψη των γεγονότων του 2015 είχε πολλές συνέπειες: μία από αυτές ήταν να παρουσιαστεί η συγκεκριμένη κρίση ως κάτι πρωτόγνωρο τόσο για τα ελληνικά όσο και για τα ευρωπαϊκά δεδομένα.

Δεν είναι έτσι ακριβώς: όσο κι αν υπήρξε αριθμητικά πρωτόγνωρη, η κατάσταση είχε και κάποια πολύ γνώριμα χαρακτηριστικά. Από ιστορική σκοπιά, ήταν αυτό που είχε υπάρξει πάντα η μετανάστευση στην Ελλάδα: μια ελληνική κρίση (διαχείρισης και πολιτικής) εντός μιας άλλης ευρωπαϊκής κρίσης (πολιτικής και αξιών).

Σήμερα, τρία χρόνια αργότερα, η πλήρης επαναφορά της πολιτικής της αποτροπής –με κύρια έκφρασή της την κοινή δήλωση Ε.Ε.-Τουρκίας το 2016– έχει δημιουργήσει μια κατάσταση συνεχούς ανθρωπιστικής κρίσης, ενώ ο εγκλωβισμός μεγάλου αριθμού προσφύγων σε συγκεκριμένα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου (Λέσβος, Χίος, Σάμος, Λέρος και Κως) έχει πυροδοτήσει ένα συχνά εκρηκτικό κλίμα στις τοπικές κοινωνίες χωρίς λόγο και αιτία.

Βασικό θύμα αυτής της πολιτικής είναι τα παιδιά, πολλά από τα οποία βρήκαν το θάνατο στο ταξίδι της ελπίδας ή στην Ελλάδα, σε πολύ άσχημες συνθήκες, χωρίς να έχουν αποδοθεί ακόμη ευθύνες.

Στην Ελλάδα, χώρα μέλος της Ε.Ε., το φθινόπωρο του 2018, βρίσκονται καταγεγραμμένα 3.600 ασυνόδευτα ανήλικα, από τα οποία μόλις τα 1.191 είναι τοποθετημένα σε ένα στοιχειώδες πλαίσιο προστασίας (ξενώνες ανηλικών, πρόγραμμα κηδεμονίας ή ημιαυτόνομη διαβίωση σε διαμερίσματα). Τα υπόλοιπα βρίσκονται σε «λίστα αναμονής», δηλαδή σε καθεστώς κράτησης (που κατ' ευφημισμό αποκαλείται «προστατευτική φύλαξη») ή είναι άστεγα. Τρία χρόνια μετά και με κονδύλια που ξεπερνούν το 1,6 δις ευρώ, η Ελλάδα του 2018 αδυνατεί να παράσχει ένα στοιχειώδες πλαίσιο προστασίας για τα ασυνόδευτα ανήλικα. Η αναφορά μας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Μάρτιο του 2017 έχει επιτέλους ξεκινήσει να διερευνάται, με την αποστολή στην Ελλάδα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Καταπολέμησης Διαφθοράς (OLAF). Ευελπιστούμε σύντομα να δημοσιευθεί το σχετικό πόρισμα ώστε να μάθουμε πού ξοδεύτηκαν τα χρήματα αυτά και κατά πόσο ήταν σύννομες οι σχετικές διαδικασίες ανάθεσης, καθώς τα κονδύλια για το προσφυγικό είναι δυσανάλογα μεγάλα.

Στην HumanRights360, πιστεύουμε ότι το επίπεδο προστασίας των παιδιών σε μια κοινωνία είναι δείκτης πολιτισμού και δημοκρατίας. Γι' αυτό παλεύουμε για την ενδυνάμωση των μηχανισμών προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και για την επιτάχυνση της ενσωμάτωσης των ευάλωτων πληθυσμών. Ο πρόσφατα δημοσιευμένος νόμος για την Επιτροπεία των Ασυνόδευτων Ανηλικών αποτελεί ένα θετικό βήμα, απομένει ωστόσο το στάδιο που είναι πάντα το δυσκολότερο στην Ελλάδα: η πραγματική εφαρμογή του. Μια σειρά από άλλα προβλήματα παραμένουν επίσης επείγοντα, όπως η ομαλοποίηση της πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου, η πλήρης ένταξη στην εκπαιδευτική διαδικασία για τα 20.000 προσφυγόπουλα που διαμένουν στην Ελλάδα, καθώς και άλλα πιεστικά ζητήματα.

Γνωρίζουμε ότι η ένταξη δεν είναι μια έννοια αφηρημένη: ένταξη σημαίνει στοιχειώδη πρόσβαση σε θεμελιώδη αγαθά, όπως στέγαση, παιδεία, υγεία και γενικότερα ελεύθερη πρόσβαση σε υπηρεσίες για τους πολίτες, και είναι χρέος μιας συντεταγμένης πολιτείας να δουλεύει προς αυτή την κατεύθυνση, με έμφαση στα παιδιά. Τα δικαιώματα δεν είναι πολυτέλειες ή προνόμια: είναι προϋπόθεση για να διατηρηθεί η κοινωνική συνοχή, η οποία δοκιμάζεται σκληρά στα νησιά του βορειανατολικού Αιγαίου λόγω των πολιτικών που εφαρμόζονται.

Μαζί με τον Ορέστη Σεφέρογλου και την ομάδα μας, θελήσαμε να αναδείξουμε την κατάσταση που επικρατεί στα βασικά νησιά υποδοχής, καθώς και την απαράδεκτη απουσία πολιτικών ένταξης για τα παιδιά, αλλά και την έλλειψη επικοινωνίας με τα ντόπια παιδιά και τις οικογένειες που ζουν στα τρία αυτά νησιά του βορειοανατολικού Αιγαίου – τη Χίο, τη Σάμο και τη Λέσβο. Η έκδοση που έχετε στα χέρια σας είναι η αποτύπωση αυτής της παράλληλης πορείας που πρέπει, επιτέλους, να γίνει κοινή.

Η πολιτική της Ε.Ε. συνίσταται στην εξωτερίκευση της διαχείρισης και τη στρατικοποίηση των συνόρων της επί πληρωμή, με την προσδοκία ότι όλες αυτές οι απάνθρωπες μέθοδοι θα λειτουργήσουν αποτρεπτικά. Αυτή η τραγική καταπάτηση βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων σκοτώνει, φυλακίζει και αφήνει απροστάτευτα στη βία και την εκμετάλλευση χιλιάδες παιδιά στην Ελλάδα. Ός πότε;

INTRODUCTION

Epaminondas Farmakis

Eleni Takou

IN 2015, GREECE was at the center of an extreme situation – an enormous number of persons created an “escape corridor” passing through the Greek territory towards the northern European countries and especially Germany – it was known as the “Balkan route”. The politics around it and the media coverage at the time, presented this as a crisis of unique nature both for Greece and Europe.

It was not really the case. Even though the numbers were unprecedented, the situation had many familiar characteristics. From a historical point of view, it was, as with every migration movement in Greece, a Greek crisis of management and policy within a greater European crisis of policy and values.

Now, three years later, we have the return of the policies of deterrence with its main representation, the 2016 E.U.-Turkey statement – setting a policy of passage blocking and returns. Together with the lack of long-term viable policies from the E.U. and the Greek government, we have a continuous humanitarian crisis, rise in xenophobia and racist crimes, and a sharp increase of persons detained or in horrible living conditions in the three main islands of reception: Chios, Samos, and Lesbos as well as smaller islands like Leros and Kos. There is no apparent reasoning behind the forced congestions and suffering of these persons on the move.

Children and other vulnerable groups are the main victims of this tragic situation. Many children have died either during the sea journey of hope

towards Greece or in Greek territory and under horrible circumstances. There has been no responsibility or any criminal charges by the Greek authorities for their loss. As if nobody is to blame when children die in the care of the Greek state.

In Greece, a member of the E.U., during the fall of 2018 we have 3,600 registered unaccompanied refugee children of which only 1,191 are placed in a basic protection scheme, with the rest still on a waiting list, i.e. detention or homeless. Three years and 1.6 billion euros in E.U. funding later, Greece is incapable or unwilling or both when it comes to protecting unaccompanied children. Foreseeing this and other failures, we filed in March of 2017 a petition to the European Parliament describing the reception and protection conditions and requesting the immediate investigation of how the funding is being spent. More than 18 months later, in October of 2018, the European Anti Fraud Office (OLAF) is asked to investigate the matter and we hope soon there will be a published report with its findings.

We, at HumanRights360, believe that the level of protection of children in a society is an indicator of its democracy and culture. That is why we continue to advocate and struggle to empower and expand the mechanisms of protection for the promotion and safeguarding of human rights. We believe the priority should be humane and speedy integration. The recent legislation in Greece on the guardianship process for children is a positive step forward but, as often is the case in Greece, it remains to be seen how and when the implementation begins. Other challenges are also pressing like the regular access to the asylum system, education opportunities for 20,000 refugee children, mental health and other such issues.

We are aware that the word integration is not an abstract term. Integration means the fundamental access to goods and services like accommodation, education, health, and labor as well as the general freedom to exercise human rights. It is the obligation of the state to work towards an open liberal society for all – with a particular emphasis on vulnerable groups and, especially, children. Rights are not a luxury; they formulate a condition to maintain the social cohesion which is

currently under enormous pressure –especially on the eastern Aegean islands– due to the current policies implemented.

Together with photojournalist Orestis Seferoglou and our team, we aim with this publication to present this situation on the main islands of reception, stressing the unjust and unjustified lack of integration policies and the absence of any contact between the local and refugee children. We trust this publication depicts these two parallel worlds and hope at some point they meet and are joined into one.

Current E.U. policies consist of externalization of borders to third countries, with significant payments to these countries, increased militarization, and lack of respect for dignity and human rights. All these come under the failed presumption that the inhuman conditions and significant death tolls would deter migrants /refugees, i.e. asylum seekers from making the journey. The constant and systematic disregard of basic human rights results in death, detention and exposes to violence and risks thousands of children in Greece and other places. Until when?

1

ΧΙΟΣ

CHIOS

Σε ένα στενό δρόμο της πόλης, ο Μουσταφά μου περιέγραφε πως κάθε φορά που νιώθει «πνιγμένος», παίρνει τη φωτογραφική του μηχανή και βγαίνει έξω να περπατήσει και να ανακαλύψει νέα μέρη του νησιού που δεν θα γνώριζε χωρίς τη φωτογραφία. Είναι 17 χρόνων, ασυνόδευτος από τη Συρία. Έφτασε μόνος του μέσω της Τουρκίας, ακολουθώντας την αδελφή του που ζει στην Αυστρία. Εκείνη και ο Μουσταφά υποχρεώθηκαν να φύγουν από τη Συρία μόνοι τους, διότι η οικογένειά τους δεν διέθετε τα επιπλέον χρήματα που απαιτούσαν οι διακινητές. Η φρίκη του πολέμου τον έκανε να θέλει να σπουδάσει ιατρική, ώστε να μπορεί να βοηθά τους συνανθρώπους του. Ξεκίνησε να φωτογραφίζει τη ζωή του στον καταυλισμό και έπειτα στον ξενώνα φιλοξενίας. Θέλει πλέον να γίνει φωτογράφος, και τον Μάιο του 2018 έκανε την πρώτη του έκθεση φωτογραφίας, με τη βοήθεια της ΜΚΟ ΜΕΤΑδραση.

Έξω από το παλιό εργοστάσιο της ΒΙΑΛ, όπου πλέον λειτουργεί το Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης, συναντώ τη Ρανάλ και την αδελφή της Νουρ, 10 και 6 ετών αντίστοιχα, από τη Μοσούλη του Ιράκ. Μοιράζονται μια μεγάλη σκηνή με άλλες οικογένειες προσφύγων. Ζουν μέσα σε ένα αυτοσχέδιο δωμάτιο. Η μητέρα τους είναι άρρωστη και ως εκ τούτου δεν μπορεί να κινηθεί με ευκολία. Μερικά μέτρα μακριά, πιο «τυχερή», η Επτισάμ, 8 ετών, από το Χαλέπι της Συρίας, ζει μαζί με την πολυμελή οικογένειά της σε ένα κοντέινερ, έξω από τον καταυλισμό

προσφύγων στη ΒΙΑΛ. Ο πατέρας της, πρώην καθηγητής γεωγραφίας, προσπαθεί να μάθει ελληνικά, με στόχο να ξαναρχίσει να εργάζεται. Στην Ελλάδα νιώθουν οικεία και θέλουν να καταφέρουν να μετακομίσουν σε ένα σπίτι και όχι να ζουν σ' αυτές τις συνθήκες.

Περίπου 9 χιλιόμετρα από το λιμάνι, η Νικολέττα, 13 χρόνων, με περιμένει μαζί με τη μητέρα της στον κήπο του σπιτιού τους, στο χωριό Νεοχώρι. Με τη μικρότερη αδελφή της, τη Μελίνα, μοιράζονται το πιο ωραίο δωμάτιο του σπιτιού. Στη Νικολέττα αρέσει ο στίβος, η γυμναστική και ο χορός, και σκέφτεται να γίνει δικηγόρος ή αστυνομικός. Η Μελίνα ασχολείται με την ενόργανη γυμναστική και θέλει να γίνει δασκάλα ή γυμνάστρια.

Πίσω στην πόλη, ο Δημήτρης ετοιμάζεται να ξεκινήσει τη βραδινή προπόνηση. Είναι 17 χρόνων και αθλητής στίβου. Θέλει να γίνει πρωταθλητής, αλλά και να ασχοληθεί με την εργοφυσιολογία. Οι προπονήσεις του επηρεάστηκαν πολύ από τους πρόσφυγες λόγω της χρήσης του μοναδικού σταδίου του νησιού. Ο ίδιος λέει: «θα ήθελα να υπάρχει καλύτερη οργάνωση, ώστε να μπορούμε να συνυπάρχουμε καλύτερα».

Στο ίδιο γήπεδο προπονείται και ο Γιάννης, 15 χρόνων, που παίζει ως κεντρικός αμυντικός στην τοπική ομάδα του Βαρβασιακού. Θέλει να γίνει αστυνομικός. Μετά τις σπουδές του, ελπίζει να μπορεί να επιστρέψει για να ζήσει μόνιμα στο νησί.

In a narrow alley in the town of Chios, **Mustafa** an unaccompanied minor 17 years old from Syria, describes how he escapes the dull routine by travelling around with his photo camera. He landed alone on the island, through Turkey, trying to meet his sister who resides in Austria. Their family could not pay the smugglers the amount for all the family members to flee Syria, so the two children travelled alone and were separated. Initially, Mustafa wanted to be a doctor and assist persons, but while in Chios he started to photograph the concentration camp and the hostel where he is staying. So now his dream is to become a professional photographer and, with assistance from NGO METAdrasi, he was able to have his first photo exhibition on the island.

Outside the old factory of BIAL, which now operates as the concentration camp for asylum seekers, I meet two sisters who arrived from Mosul, Iraq: 10-year-old **Rana** and 6-year-old **Nour**. They share a tent with other families and they live in a makeshift room inside the tent. Their mother is ill and cannot move around easily. Further away, **Eptisam** is an 8-year-old also from Aleppo, Syria. She is considered “lucky” living with her family in a small container outside the camp. Her father, a former geography teacher, is anxiously trying to learn Greek in order to start working again.

They feel a warm familiarity in Greece and they wish to permanently reside here in a permanent house.

Approx. 9 kms (5 miles) outside the port, I find **Nikoletta**, 13 years old, with her mother in their garden in the village of Neochori. Together with her younger sister, **Melina**, they share the nicest room in their house. Nikoletta likes track, dance and exercise and she would like to become a lawyer or join the police force. Melina enjoys gymnastics and she would like to become a teacher or gymnast.

Back in the town, **Dimitris** is getting ready for his track practice. He is 17 years old and a track athlete. He wishes to become a professional athlete and to do ergo-physiology work. His trainings were affected by the refugees, due to the use of the stadium, which happens to be the only stadium on the island. Dimitris suggests there needs to be better coordination and times allocated to athletes and refugees so that all can co-exist better.

Giannis, 15 years old, is a soccer player with the local Varvassiakos team and trains at the same stadium. He wishes to join the police force when he grows older and post-completion of his studies and training, he wishes to return to the island.

2

ΣΑΜΟΣ

SAMOS

Στο Βαθύ, ο προσφυγικός καταυλισμός βρίσκεται πάνω από την πόλη, αποκομμένος σε μια απότομη πλαγιά, σχετικά μακριά από τα τελευταία σπίτια. Η θέση προσφέρει εντυπωσιακή θέα προς το λιμάνι και την πόλη. Εκεί συνάντησα τις πρώτες οικογένειες προσφύγων που ζουν σε σκηνές και κοντέινερ. Ορισμένοι είχαν μόλις μερικές μέρες εκεί, όπως η Άσμα, 8 ετών, από την πόλη Ντέρ αλ-Ζόρ της Συρίας, που θέλει να γίνει γιατρός, γιατί όπως η ίδια λέει: «όταν είσαι γιατρός μπορείς να γλιτώνεις τους ανθρώπους από το θάνατο».

Κάποιες οικογένειες ζουν σε ενοικιαζόμενα δωμάτια, που λειτουργούν ως ξενώνες φιλοξενίας ευάλωτων ομάδων, όπως ο 6χρονος Ντανιάλ από τη Δαμασκό. Ζει ήδη οκτώ μήνες στο νησί, μαζί με τα αδέρφια του, τη μητέρα του και τον άντρα της. Θέλουν να μείνουν και να συνεχίσουν τη ζωή τους στην Ελλάδα. Η μητέρα του κατάγεται από τη Σαουδική Αραβία. Η ίδια είναι θύμα συστηματικής κακοποίησης και κατάφερε να ξεφύγει από την οικογένειά της η οποία την εξανάγκαζε σε επαναλαμβανόμενα συνοικέσια. Γνωρίστηκαν με τον άντρα της, τον Μοχάμεντ, στη Συρία, αλλά ο εμφύλιος τους υποχρέωσε να εγκαταλείψουν το σπίτι τους για μια ακόμη φορά. Ο Ντανιάλ παίζει στην αυλή των ενοικιαζόμενων δωματίων μαζί με την 6χρονη Γιαν. Η Γιαν είναι Κούρδη Γιαζίντι, από την πόλη Σιντζάρ του Ιράκ. Στο Ιράκ, ο πατέρας της είχε κατάστημα με ποτά. Η οικογένειά της κυνηγήθηκε και εκδιώχθηκε από μαχητές του Ισλαμικού Κράτους. Μέσω Τουρκίας κατάφεραν,

μαζί με τους γονείς και τα δυο μικρότερα αδέρφια της, να ξεφύγουν και να φτάσουν στη Σάμο, στις αρχές του 2018. Ο τελικός προορισμός του ταξιδιού τους είναι η Γερμανία, όπου ζει ο θείος της και η υπόλοιπη οικογένειά της.

Λίγα λεπτά από το λιμάνι, βρίσκεται το παραλιακό ξενοδοχείο της οικογένειας του 15χρονου Νίκου. Ο ίδιος παίζει ως βασικός αμυντικός στην τοπική ποδοσφαιρική ομάδα και τα καλοκαίρια βοηθάει τους γονείς του στο ξενοδοχείο. Μου περιγράφει πως νιώθει εγκλωβισμένος στο νησί και ανυπομονεί να ζήσει στην ηπειρωτική χώρα όπου θα είναι ελεύθερος να ταξιδεύει πιο εύκολα. Θέλει να φύγει από τη Σάμο για τη Βόρεια Ελλάδα ώστε να σπουδάσει Διοίκηση Επιχειρήσεων. Όταν τελειώσει με τις σπουδές του, θα ήθελε να επιστρέψει για να δουλέψει στο ξενοδοχείο.

Πηγαίνοντας δυτικά, λίγο πριν το Καρλόβασι, βλέπουμε το χωριό Κοντακαίικα, χτισμένο αμφιθεατρικά στους πρόποδες του όρους Καρβούνη. Εκεί, συνάντησα τις δύο κοπέλες με το όνομα Βιολέττα. Κολλητές φίλες και συμμαθήτριες στο σχολείο, παίζουν μαζί βόλεϊ στην τοπική ομάδα. Η μία ονειρεύεται να μπει μελλοντικά στην εθνική ομάδα γυναικών. Μου περιέγραψαν ότι τους αρέσει η ηρεμία και η ησυχία του χωριού τους, παρότι οι περισσότεροι φίλοι τους ζουν στο γειτονικό Καρλόβασι. Μετά τις σπουδές τους σκέφτονται να επιστρέψουν στο νησί και να ζήσουν εκεί.

Arriving at the main town of Vathi, one finds the concentration camp for asylum seekers in an area above the town. It is there that I met the families of newly arrived refugees. Like **Asma**, who is 8 years old coming from Deir ez-Zor in eastern Syria. She wishes to become a doctor because as she says: “when you are a doctor you can save lives”.

Few families live in rented rooms serving as hostels for vulnerable persons. There I met 6-year-old **Danial** from Damascus, Syria. He is already living there for eight months with his brothers, his mother and her husband. They all wish to stay in Greece and continue their lives. His mother comes from Saudi Arabia, where she was systematically abused by being forced to agree to different matchmakings. She met her future husband, **Muhammed**, in Syria, and the war forced them to flee. Danial plays in the small yard with **Gian**, who is a Kurdish Yazidi girl 6 years old from the town of Sinjar in Iraq. Back home, her father had a wine store and their family were driven away by Isis. Through Turkey they managed to land on Samos with her younger siblings

early in 2018. Her end destination is Germany, where her uncle and other relatives reside.

A few blocks away from the port is the seaside hotel of the family of 15-year-old **Nikos**. He plays as a defense player at the local soccer team and helps during the summer with the hotel business. He describes his life as being isolated and confined to the island and he wishes to travel to Northern Greece to study business administration. Upon completion of his studies, he plans to return and manage the family hotel.

Driving west, near Karlovassi, we see the village of Kontakaiika, built on the foot of Karbouni mountain. There I met two girls named **Violetta**. They are best friends and classmates and both play on the local volleyball team. One of them plans to play for the national volleyball team. They both enjoy the peace and quiet life in the village, while their friends live in the town of Karlovassi. They both intend to return to their island after their studies.

3

ΛΕΣΒΟΣ

LESVOS

«Moria no good» είναι μάλλον το πρώτο πράγμα που ακούς εάν μιλήσεις με κάποιον πρόσφυγα που έχει περάσει έστω και μερικές ώρες στη Μόρια, το λεγόμενο hot spot, στην ουσία στρατόπεδο συγκέντρωσης/κράτησης προσφύγων και το «σπίτι» για περίπου 300 ασυνόδευτα παιδιά σε συνθήκες κράτησης. Είτε μέσα στον καταυλισμό είτε ακριβώς δίπλα στον γεμάτο σκηνές, κατηφορικό και λασπώδη ελαιώνα με τα πολλά ονόματα στη διάρκεια των τελευταίων χρόνων: «Afghan hill» πρώτα, «Olive grove» σήμερα. Εκεί γνώρισα την οικογένεια της Σουζάν, 12 ετών, και του αδελφού της Μαχμούντ, 14, από το Αφρίν της Συρίας. Μαζί με τον μεγαλύτερο αδελφό τους, Μοχάμεντ, 15 ετών, και τους γονείς τους, ζούσαν ήδη για τέσσερις μήνες σε μια πλαστική σκηνή, στην κορυφή του ελαιώνα. Δίπλα τους είχαν φτιάξει ένα αυτοσχέδιο σπιτάκι σκύλου για τον Purry, το κουτάβι που βρήκαν όταν έφτασαν στον καταυλισμό.

Περίπου 45 χιλιόμετρα από το προσωρινό σπίτι της οικογένειας από το Αφρίν, βρίσκεται το μικρό ψαροχώρι της Σκάλας Συκαμιάς, που το χωρίζουν μερικά μίλια μόνο από τις απέναντι ακτές της Τουρκίας. Εκεί στις ακτές, ξεκινάει το τελευταίο κομμάτι της διαδρομής των προσφύγων προς την Κεντρική Ευρώπη. Η 14χρονη Ελένη κατοικεί μόνιμα

στη Σκάλα Συκαμιάς και έζησε στην πρώτη γραμμή την προσφυγική κρίση του 2015. Η ταβέρνα της γιαγιάς της βρίσκεται μπροστά σε μία από τις κύριες παραλίες των προσφυγικών αφίξεων και, όπως μου περιέγραψε, κάθε μέρα, συνήθως μετά το σχολείο, βοηθούσε τους ανθρώπους που έφταναν στις ακτές μέσα στις πλαστικές βάρκες.

Γυρνώντας πίσω στη Μυτιλήνη, συναντώ την Τζιν, 11 χρόνων, από την Αμούντα της Συρίας, μαζί με τις δύο μικρότερες αδελφές της και τους γονείς της. Βρίσκονται περίπου ενάμιση χρόνο στο νησί, και τους τελευταίους μήνες ζουν σε ένα από τα ξύλινα σπίτια του ελεύθερου καταυλισμού προσφύγων, πρώην ΠΙΚΠΑ. Ο Ιμπραήμ, πατέρας των τριών κοριτσιών, δουλεύει ως μεταφραστής για να μπορέσει να νοικιάσει ένα διαμέρισμα για την οικογένειά του και τον ίδιο στην πόλη της Μυτιλήνης. Παρότι οι υπόλοιποι συγγενείς τους ζουν στη Γερμανία, οι ίδιοι θέλουν να ξαναφτιάξουν τη ζωή τους στη Λέσβο.

Εδώ στο ίδιο νησί όπου γεννήθηκε και ζει η Νίκη, 16 χρόνων, η οποία όμως θέλει να φύγει για να σπουδάσει κτηνιατρική και να ζήσει σε μια μεγαλύτερη πόλη στην ενδοχώρα, ώστε να έχει ποικιλία και δυνατότητες επιλογής στην καθημερινότητα και στον τρόπο ζωής της.

“Moria no good” is probably the first thing one hears speaking to a refugee who is spending even a few hours at Moria. Moria is the so called “hot spot”, but is literally a concentration camp for asylum seekers and with approx. 300 unaccompanied children currently under detention. Its surroundings now hold hundreds of tents in an area used to be called the “Afghan hill”, and now the “Olive grove”.

It is there that I met **Suzan**, 12 years old, and her 14-year-old brother **Mahmoud**, coming from the area of Afrin, Syria. Together with their older brother, **Muhammad**, who is now 15 years old, and their parents they live in a plastic make-shift tent at the top of the hill. A small dog-house next to the tent holds a baby dog “Puppy” whom they found upon arrival.

Approx. 45 kms (28 miles) from this camp is the fish village of Skala Sykamias, located a few miles across Turkey’s coast. This is where the last part of the journey of hope and effort to reach Northern Europe begins. **Eleni**, who is 14 years old, lives there and witnessed the refugee asylum

seekers high numbers of arrivals back in 2015. Her grandmother’s tavern is near a main beach where most of the landings took place. She would, after school, set out to help the arriving refugees with the rubber boats.

Driving back to Mytilene and meeting **Jin**, who is 11 years old from the town of Amouda, Syria, together with her parents and two younger sisters. They are on the island for eighteen months and currently living in one of the small wooden houses of PIKPA – formerly grounds for summer camps. **Ibrahim**, the father of the girls, works as an interpreter trying to find income so they move to an apartment in town. They would all prefer staying and making their household on the island, despite the fact that their relatives live in Germany.

Before leaving Mytilene, I also met 16-year-old **Niki**, who is dreaming of leaving the island and studying to be a pet doctor and then to reside in a big city in the mainland so that she has more opportunities.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ορέστης Σεφέρογλου

ΠΩΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΖΕΙΣ ΕΝΑ ΘΕΜΑ που έχει φωτογραφηθεί ήδη ένα εκατομμύριο φορές; Πώς προσεγγίζεις ανθρώπους που ζουν ένα διαρκώς εξελισσόμενο δράμα και έχουν υπάρξει ήδη τόσες πολλές φορές οι πρωταγωνιστές μπροστά στον φωτογραφικό και τηλεοπτικό φακό; Πώς μπορείς να ξεφύγεις από τον πρόσκαιρο εντυπωσιασμό που ένα τέτοιο θέμα απλόχερα μπορεί να προσφέρει στον φωτογράφο; Ταυτόχρονα, όμως, πώς αποτυπώνεις και όλους εκείνους που τα προηγούμενα χρόνια δεν βρίσκονταν στα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων, ενώ βίωναν στην πρώτη γραμμή τα γεγονότα, ζούσαν και ζουν ακόμα μια διαφορετική αλλά παράλληλη καθημερινότητα; Όταν όμως πρόκειται για την πιο ευαίσθητη ομάδα της κοινωνίας μας, τα παιδιά, τότε όλα τα παραπάνω ερωτήματα γιγαντώνονται.

Αυτές οι σκέψεις υπήρχαν στο μυαλό μου όταν αρχίσαμε να οργανώνουμε, μαζί με την ομάδα της HumanRights360, την ιδέα για τη δημιουργία αυτής της φωτογραφικής έκδοσης. Το 2015, βρέθηκα στα νησιά του βορειοανατολικού Αιγαίου, στο αποκορύφωμα της προσφυγικής κρίσης, για να φωτογραφίσω τα δραματικά γεγονότα που εξελίσσονταν τότε εκεί, την προσπάθεια των χιλιάδων προσφύγων να ξεφύγουν από το θάνατο του πολέμου και να περάσουν τα λίγα μίλια θάλασσας που χωρίζουν την Τουρκία από την ευρωπαϊκή Ελλάδα.

Η επιστροφή μου, την άνοιξη του 2018, στη Χίο, τη Σάμο και τη Λέσβο για τους σκοπούς της έκδοσης αυτής, είχε δύο παράλληλες πτυχές. Από τη μία, όσοι πρόσφυγες, από τη Συρία, το Ιράκ, το Αφγανιστάν και τις υπόλοιπες χώρες, ζουν ακόμα στα νησιά, βρίσκονται σε μια μετέωρη (in limbo) κατάσταση. Κάποιοι –οι νεοαφιχθέντες– να περιμένουν την εξέλιξη των αιτήσεων ασύλου, ώστε να μπορέσουν να συνεχίσουν το ταξίδι τους. Άλλοι –οι εγκλωβισμένοι των καταυλισμών– να αγωνιούν

για τη μεταφορά τους στην ενδοχώρα και κάποιοι άλλοι, ζώντας ήδη επί μήνες στα νησιά, να προσπαθούν να ξαναχτίσουν τη ζωή τους εκεί ακριβώς, σε ένα νησί που τους μοιάζει οικείο και προσιτό, έναν τόπο με χαρακτηριστικά παραπλήσια με εκείνα της πατρίδας τους. Από την άλλη, οι μόνιμοι κάτοικοι στα νησιά αυτά, έχοντας βιώσει τα προηγούμενα χρόνια την προσφυγική κρίση, μοιράζονται τον ίδιο τόπο, αλλά ζουν πλέον μια παράλληλη ζωή με τους πρόσφυγες γείτονές τους. Κοινός παρονομαστής σε αυτή την ιδιότυπη συμβίωση είναι τα παιδιά.

Έχοντας βρεθεί μπροστά σε γεγονότα και καταστάσεις που πολλές φορές άγγιξαν ή και ξεπέρασαν τα όρια του τι θεωρούσα εγώ ανθρώπινη κατάσταση, προσπάθησα πάντοτε να λειτουργώ με σεβασμό προς τα πρόσωπα που είχα απέναντί μου. Η φωτογραφία που προσπαθώ να κάνω, είναι πρωτίστως ανθρωποκεντρική, χωρίς απαραίτητα στις εικόνες μου να απεικονίζω πάντα ανθρώπους. Με ενδιαφέρει η ανθρώπινη παρουσία σε όλες τις εκδοχές της, καθώς και το αποτύπωμά της γύρω μου. Είναι η πρώτη φορά που ως επαγγελματίας φωτογράφος είχα βασικό πρωταγωνιστή των εικόνων μου τα παιδιά. Κάτι που με έκανε να επαναπροσδιορίσω τη στάση και την προσέγγισή μου απέναντί τους.

Τα ίδια τα παιδιά αποκτούν κεντρικό ρόλο στη φωτογραφία μου με αφορμή την έκδοση *Call it Home* μέσω μιας απλής συνθήκης. Δεν τα αντιμετωπίζω απλά ως παιδιά, αλλά ως κρίσιμο κομμάτι ενός παζλ που αφορά τη ζωή στα νησιά του βορειοανατολικού Αιγαίου. Μέσα από τα πορτρέτα τους, προσπάθησα να τα τοποθετήσω μπροστά στον αναγνώστη ως αυτόνομους πρωταγωνιστές αυτής της ιστορίας. Εξάλλου, σε πολλές περιπτώσεις, όσα έχουν βιώσει ή αναγκάζονται να πράττουν καθημερινά είναι πολύ περισσότερα από αυτά που αναλογούν στην ηλικία τους. Τα παιδιά που συνάντησα, ντόπια και προσφυγόπουλα, ζουν παράλληλες ζωές, μοιράζονται τον ίδιο τόπο, αν και οι ζωές τους δεν συναντιούνται. Οι κοινωνίες μέσα στις οποίες ζουν, είναι φτιαγμένες με τέτοιο τρόπο ώστε η πρώτη αντίδραση μπροστά σε μια μεγάλη αλλαγή ή μια νέα κατάσταση είναι να προσπαθούν να οχυρωθούν, δημιουργώντας γι' αυτό το νέο μια συνθήκη που να το παρουσιάζει ως κάτι εξωπραγματικό. Ωστόσο, τα κοινά όνειρα, οι φιλοδοξίες και οι προβληματισμοί τους είναι αυτά τα κρίσιμα στοιχεία που κάποια στιγμή, ελπίζω και εύχομαι πραγματικά, θα τα οδηγήσουν να συναντηθούν και να γνωριστούν. Έχουν αυτή τη μαγική προδιάθεση που τα ωθεί να επιθυμούν να ανακαλύψουν διαρκώς τον κόσμο, απαλλαγμένα από τις παρωπίδες των άλλων.

EPILOGUE

Orestis Seferoglou

HOW DO YOU PHOTOGRAPH a subject that has already been photographed a million times? How do you approach people who live in a constantly evolving drama and they have been so many times, the protagonists in front of the camera lens? How can you escape the ease of sensationalism that such a photo subject can generously offer to the photographer? At the same time, how do you describe those who were not in the front-pages of the newspapers during the previous years, but who lived in the forefront of the events and are still living a different but parallel everyday life? When dealing with the most sensitive group of our society, children, all the above questions are becoming even more pressing.

These were the thoughts when we planned the creation of this publication together with the HumanRights360 team. Back in 2015, I was working on the northeastern Aegean Islands during the peak of the refugee crisis, with the purpose of photographing the dramatic events that were taking place there; the attempts of thousands of refugees to escape the death of war and to cross the few miles of sea separating Turkey from the European Greece.

My return in the spring of 2018 to Chios, Samos, and Lesbos, for the purposes of the book, had two parallel aspects. On the one hand, it explored the life of the refugees from Syria, Iraq, and Afghanistan, as well as other countries, who still lived in the islands in limbo state. Some of them, the newcomers, are waiting for the progress of their asylum

applications so that they can continue their journey. Others, trapped in the camps, are struggling to travel to the inland, while some others, have already been living on the islands for a few months, trying to rebuild their lives there, on an island that looks familiar and amiable to them, a place with characteristics similar with their homelands. Meanwhile, permanent residents of the islands, having experienced the refugee crisis in the previous years, now share the same land. They live a parallel life with their refugee neighbors. A decisive factor in this peculiar symbiosis would be the children.

Having witnessed events and situations that have often reached or surpassed what would be considered an acceptable human condition, I have treated the persons photographed with great respect. My photography is primarily anthropocentric, without always including human figures in my pictures, primarily interested in the human presence in all its versions as well as its footprint around me. It is the first time as a professional photographer, that children are the main protagonists of my photographs. This made me re-define my point of view and my approach towards them.

Children have a central role in my photography with this publication *Call it Home* through a simple convention. I do not just treat them as children, but as a critical part of the puzzle of life on these Aegean islands. Through their portraits, the effort is to place them in front of the reader as protagonists of this story. In many cases, what they have experienced or what they are forced to do as a daily routine, are much more than what is appropriate for their age. These refugee and local children often live parallel lives, share the same land, although in most cases their lives do not coincide. The societies in which they live are made in such a way that the first reaction to a major change or a new situation is to try to fortify themselves, creating for this new situation a condition that presents it as something unrealistic. However, their shared dreams, aspirations and concerns are the critical elements that will eventually, hopefully, lead them to meet and get to know each other. They have this magical predisposition that urges them towards the desire to constantly discover the world, free of others turning their blind eye on this dire situation.

Η **HumanRights360** είναι μια αστική μη κερδοσκοπική οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα.

ΠΙΣΤΕΥΟΥΜΕ ΟΤΙ Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ στα βασικά δικαιώματα αποτελεί τον θεμέλιο λίθο της ένταξης και ότι η κοινωνική συνοχή επιτυγχάνεται μέσω της προστασίας των ατομικών, πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, καθώς και μέσω της διασφάλισης της πρόσβασης στα δικαιώματα και στη δικαιοσύνη.

Συνεπώς, αποστολή μας είναι η προστασία και ενίσχυση των δικαιωμάτων όλων, χωρίς καμία διάκριση, αλλά με ιδιαίτερη εστίαση στους πλέον μειονεκτούντες και ευάλωτους πληθυσμούς. Αποτελούμε μέρος του παγκόσμιου κινήματος για τα ανθρώπινα δικαιώματα που αγωνίζεται για έναν κόσμο όπου όλοι οι άνθρωποι απολαμβάνουν τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα. Δίνουμε προτεραιότητα στην αντιμετώπιση των πλέον πιεστικών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ως προϋπόθεση για να διαφυλαχθεί το κράτος δικαίου στις κοινωνίες μας.

Στοχεύουμε στη συγκρότηση ευρύτερων συμμαχιών, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, με σκοπό την οικοδόμηση δραστήριων και ανεκτικών κοινωνιών. Κοινωνίες και κυβερνήσεις που απορρίπτουν την ακροδεξιά ρητορεία, τον εξτρεμισμό, τον ρατσισμό, τη βία και την ξενοφοβία και οι οποίες είναι υποχρεωμένες να λογοδοτούν, ενώ ενθαρρύνουν και τη συμμετοχή των πολιτών.

Η ΟΜΑΔΑ ΜΑΣ / ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Νικολέττα Αρβανιτούδη, Αναστασία Γεωργίου, Kirpatrick Day, Άκης Μαραγκοζάκης, Θοδωρής Μπογέας, Ράνια Παπαδοπούλου, Μαρία Παρασκευά, Έφη Σύρμου, Ελένη Τάκου, Παναγιώτης Τζαννετάκης, Επαμεινώνδας Φαρμάκης.

ΔΩΡΗΤΕΣ / ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Open Society Foundations (OSF) / Open Society Foundations Services Berlin GmbH, The Social Change Initiative, Ascend Collaborative, Kahane Foundation, European Public Health Alliance.

ΘΕΡΜΕΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ ΣΕ ΟΣΕΣ ΚΑΙ ΟΣΟΥΣ ΣΥΝΕΒΑΛΑΝ ΜΕ ΠΟΙΚΙΛΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΜΑΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ

Αννίτα Φαρμάκη, Ηλέκτρα Αλεξανδροπούλου, Εριφύλη Αράπογλου, Natasha Ampriester, Annmarie Benedict, Γιωάννα Castagna, Δημήτρης Δελλής, Έντυ Ζακάρ, Πέτρος Καμπόλης, Amed Khan, Jae Kim, Roos van Kleef, Ελένη Λουπάκη, Sascha Marschang, Τζέι Μέξης, Μάνος Μοσχόπουλος, Padraic Quirk, Ορέστης Σεφέρογλου, Άρτεμις Σίφορντ, Suzanne Stroh, Νεφέλη Τριπιδάκη, Μιχάλης Τριπιδάκης, Rachel Williamson, Ιωάννα Χρονοπούλου.

HumanRights360

is a civil society organization established in Greece.

WE BELIEVE THAT the cornerstone of integration is the access to basic human rights and that, only by protecting the individual, political and social rights and by ensuring access to rights and justice, can we achieve social cohesion.

Our mission is to protect and empower the rights of all, with no discrimination, but with special focus on the most disadvantaged and vulnerable populations. We are part of the worldwide human rights movement that is struggling for a world where fundamental human rights are enjoyed by all. We give priority to addressing the most pressing human rights violations, as a prerequisite for maintaining the rule of law in our society.

Our aim is to put together greater alliances in Greece and internationally to work in order to build liberal, vibrant and tolerant open societies whose governments and societies reject Far Right rhetoric, extremism, racism and xenophobia, while they are transparent and accountable while encouraging civic participation of the people.

OUR TEAM / STAFF & ADVISORS

Nikoletta Arvanitoudi, Theo Bogeas, Kirpatrick Day, Epaminondas Farmakis, Anastasia Georgiou, Akis Maragkozakis, Rania Papadopoulou, Maria Paraskeva, Efi Symou, Eleni Takou, Panagiotis Tzannetakis.

OUR DONORS / PARTNERS

Open Society Foundations (OSF) / Open Society Foundations Services Berlin GmbH, Social Change Initiative, Ascend Collaborative, Kahane Foundation, European Public Health Alliance.

ACKNOWLEDGMENTS / SPECIAL THANKS

FOR VARIOUS CONTRIBUTIONS TO OUR WORK

Annita Farmaki, Electra Alexandropoulou, Erifili Arapoglou, Natasha Ampriester, Annmarie Benedict, Petros Cabolis, Giovanna Castagna, Ioanna Chronopoulou, Dimitris Dellis, Amed Khan, Jae Kim, Roos van Kleef, Helen Loupaki, Sascha Marschang, Jai Mexis, Manos Moschopoulos, Padraic Quirk, Artemis Seaford, Orestis Seferoglou, Suzanne Stroh, Nefeli Tripidaki, Michael Tripidakis, Rachel Williamson, Edy Zakar.

Η ΕΚΔΟΣΗ «CALL IT HOME» ΜΕ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΟΥ ΟΡΕΣΤΗ
ΣΕΦΕΡΟΓΛΟΥ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΙ
ΦΥΛΗΣ ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΕ ΧΑΡΤΙ VOLUME
BULK 170 ΓΡΑΜΜ. ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ
ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ Θ. ΗΛΙΟ
ΠΟΥΛΟΣ - Π. ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ Ο.Ε. ΣΕ 1.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΤΟΝ
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ 2018 ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΟΥ HUMANRIGHTS360
THE EDITION «CALL IT HOME» WITH PHOTOGRAPHS BY
ORESTIS SEFEROGLOU AND ARTISTIC SUPERVISION BY
ERIFILI ARAPOGLOU WAS PRINTED ON VOLUME BULK
170 GSM PAPER AT GIORGOS KOSTOPOULOS PRINTING
HOUSE AND BOUND BY TH. ILIOPOULOS - P. RODOPOU
LOS IN DECEMBER 2018 IN 1.000 COPIES ON BEHALF OF
HUMANRIGHTS360
